

سئوالات متن مطالعات اجتماعی هشتم درس چهاردهم (میراث فرهنگی ایران در عصر سلجوقی) تهیه کننده علی ندافی

۱- چرا از میان سه سلسله ترک تبار، سلجوقیان مهمتر بودند؟

به سبب تأثیری که در تحولات ایران و سایر سرزمینهای اسلامی و هم به سبب وسعت قلمروشان، اهمیت بیشتری داشتند.

۲- تشکیلات حکومت سلجوقیان بر گرفته از کدام سلسله ها بود؟

از سلسله های سامانیان و غزنویان بود، البته تشکیلات آن دوره نیز برگرفته از نظام اداری حکومتی ایران باستان بود و در هر دوره تغییراتی در آن پدید می آمد.

۳- در دوره سلجوقیان چه کسی قدرت معنوی و چه کسی قدرت سیاسی و نظامی داشت؟

خلیفه عباسی ریاست معنوی و دینی داشتند و قدرت سیاسی و نظامی در اختیار سلاطین بود.

۴- در رأس حکومت سلجوقی .. سلطان .. قرار داشت.

۵- چرا سلاطین سلجوقی سعی میکردند خود را مطیع و پشتیبان خلیفه نشان دهند؟

برای مشروعیت بخشیدن به حکومت خود و جلب نظر مردم .

۶- ویژگی شاهان دوره سلجوقی چه بود؟

اگر چه شاهان در امور مختلف با وزیران مشورت می کردند اما رأی آنها مافوق همه بود و با ظلم و خودکامگی حکومت می کردند و منتقدان و مخالفان خود را به سختی مجازات می کردند. سلاطین زندگی پر تجملی داشتند و صاحب املاک و ثروت زیادی بودند.

۷- از مهمترین مقامهایی که در عهد سلجوقیان وجود داشت، مقام .. وزارت .. بود.

۸- حکومت سلجوقیان قدرت و عظمت خود را چگونه بدست آورده بودند؟

با سیاست و کفایت وزیران ایرانی به دست آورده بودند.

۹- چرا سلجوقیان به وجود وزیران ایرانی برای اداره کشور نیازمند بودند؟

آنها مردمانی گله دار و بیابان گرد بودند که با زور شمشیر، امور سیاسی و نظامی را در اختیار گرفتند، آنها از شهرنشینی و کشور داری بی خبر بودند و برای اداره قلمرو پهناور خود ناگزیر شدند از وزیران ایرانی استفاده کنند .

۱۰- دو تن از وزیران مهم سلجوقی را نام ببرید؟

عمید الملک کُندری - خواجه نظام الملک

۱۱- عمید الملک کُندری که بود؟

وزیر سلطان طغرل بود که نقش موثری در موفقیت‌های او داشت .

۱۲- خواجه نظام الملک که بود؟

وزیر آلب ارسلان و ملک‌شاه بود او چنان قدرت و نفوذی داشت که کمتر کاری بدون صلاح‌دید و مشورت او انجام می گرفت .

۱۳- در دوره سلجوقیان وزیران ایرانی چه نقشی در اداره حکومت سلجوقیان داشتند؟

نقش مهمی داشتند و در نتیجه تدبیر و مدیریت آنها، اوضاع اقتصادی و فرهنگی بهتر شد و کشاورزی، بازرگانی، صنعت، هنر و معماری رشد زیادی کرد .

۱۴- تنظیم رابطه سلطان با خلیفه و دیگر فرمانروایان از وظایف چه کسی بود؟ از وظایف مهم وزیران بود .

۱۵- دوره سلجوقیان از چه نظر از دوره های برجسته تاریخ ایران محسوب می شد؟ از نظر گسترش دانش ، هنر و ادب

۱۶- خواجه نظام الملک چه مدارسی را بنیان گذاشت؟ و مهمترین آنها در کدام شهرها بود؟
مدارس نظامیه - مهمترین آنها در شهرهای نیشابور، اصفهان و بغداد .

۱۷- چرا مدارس نظامیه به این نام معروف شدند؟
خواجه نظام الملک مدارسی در شهرهای مختلف بنیان گذاشت که همگی آنها نظامیه خوانده می شدند.

۱۸- ویژگی مدارس نظامیه چه بود؟
به مدرسان، مدیران و کارکنان نظامیه ها حقوق پرداخت می شد. این مدارس مقررات خاصی داشتند و استادان و شاگردان با دقت خاصی گزینش می شدند و رقابت شدیدی برای رسیدن به مقام استادی در این مدارس وجود داشت .

۱۹- دو تن از اساتید و دانش آموختگان مدارس نظامیه را نام ببرید؟ امام محمد غزالی و سعدی

۲۰- در آستانه هجوم مغول ها کدام منطقه بزرگترین مرکز علمی، ادبی و مذهبی ایران بود؟ خراسان

۲۱- زبان و ادب فارسی در دوران غزنویان، سلجوقیان و خوارزمشاهیان چه جایگاهی داشت؟
در این دوران زبان و ادب فارسی مورد توجه و حمایت قرار گرفت و روز به روز علاقه به گسترش این زبان بیشتر شد .

۲۲- چه عاملی موجب رواج زبان فارسی در هندوستان شد؟ لشکرکشی های سلطان محمود غزنوی و جانشینانش به هندوستان .

۲۳- در ابتدای دوره سلجوقی، نامه ها و فرمانهای حکومتی و دفترهای دیوانی از .. عربی .. به .. فارسی .. تغییر کرد .

۲۴- در قرن های پنجم و ششم هجری، زبان .. ترکی .. در ایران رواج داشت .

۲۵- چه چیزی سبب گسترش شهر و شهرنشینی در دوره سلجوقی شد؟ آرامش و رونق بازرگانی

۲۶- کدام شهرها پایتخت سلجوقیان بودند؟ ری، نیشابور و اصفهان

۲۷- ویژگی معماری در دوره سلجوقی چه بود و چگونه به اوج شکوفایی خود رسید؟
معماران ایرانی در دوره سلجوقیان، بناهای زیبایی در ایران ساختند و معماری به اوج شکوفایی خود رسید.

۲۸- در دوره سلجوقیان ایرانیان چه ابتکار خاصی در ساختن مساجد بکار می بردند؟
حیاط و چهار ایوان اطراف آن معمول گردید. در ساختن انواع گنبدها، برج ها، مناره ها، کاروانسراها و مدارس نیز الگوهای جدیدی در معماری به کار گرفته شد .

۲۹- نمونه هایی از جلوه های مهم هنر در دوره سلجوقی را ذکر کنید؟
ساختن ظروف سفالین لعاب دار و بدون لعاب و ظروف زرین فام یا طلایی که با نقش و نگار مختلف تزئین شده از جلوه های مهم این دوره بود.

۳۰- از ابتکارهای مهم معماران ایرانی برای تزئین بناها .. کاشی کاری .. بود .

۳۱- کدامیک از هنرهای ایرانی در دوره سلجوقی گسترش یافت؟
فلزکاری ، خوشنویسی، تذهیب و ساختن جلد کتاب از چرم و نقش انداختن بر روی آنها

۳۲- دیوانهای دوره سلجوقی را به موارد مشابه امروز مربوط کنید.

۱- عرض	۳- سازمان امور اقتصادی و مالیاتی
۲- اشراف	۱- وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح
۳- استیفا	وزارت کشور
	۲- سازمان بازرسی کل کشور